

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1999

Päätös nro 24/99

Asia Korvausvaatimus

Korvausvaatimuksen perusteena olevat päätökset

Helsingin kauppakorkeakoulun nimittämispäätökset määräajoin 1.5.-14.10.1995, 15.10.-31.12.1995, 1.1.-31.12.1996, 1.1.-30.6.1997, 1.7.-31.12.1997 ja 1.1.-31.3.1998.

Korvausvaatimus

A on vaatinut, että Helsingin kauppakorkeakoulu veloitetaan suorittamaan hänelle 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus 31.3.1998 lukien maksupäivään asti laskettavine korkoineen.

Lisäksi A on vaatinut, että kauppakorkeakoulu veloitetaan korvaamaan hänen tähänastiset oikeudenkäyntikulunsa, kaksitoistatuhatta (12 000) markkaa virkamieslautakunnan päätöspäivästä lukien laskettavine korkoineen.

Helsingin kauppakorkeakoulu on vaatinut A:n velvoittamista korvaamaan kauppakorkeakoulun tähänastiset oikeudenkäyntikulut, kuusituhatta (6 000) markkaa.

Asian käsittely

Helsingin kauppakorkeakoulu on antanut asiassa vastineen ja A sen jälkeen vastaselityksen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu**Perustelut**

Voimassa olevan valtion virkamieslain nojalla A on nimitetty määräaikaisiin virkasuhteisiin Helsingin kauppakorkeakoulussa ajoiksi 1.5.-14.10.1995, 15.10.-31.12.1995, 1.1.-31.12.1996, 1.1.-30.6.1997, 1.7.-31.12.1997 ja 1.1.-31.3.1998. A on vaatinut hänelle maksettavaksi 24 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen, koska kauppakorkeakoulu on virkamieslain vastaisesti nimittänyt hänet määräaikaisiin virkasuhteisiin. A:n virkasuhde on päättynyt 31.3.1998.

Valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Lain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Selvitys tapahtumista

A on toiminut viittaamissaan määräaikaisissa virkasuhteissa Helsingin kauppakorkeakoulun kirjastossa suunnittelijana. Tätä ennen hän oli toiminut kauppakorkeakoulun kirjastossa työllisyysvaroin palkattuna osa-aikaisena osastosihteerinä 17.10.1994-16.4.1995.

Helsingin kauppakorkeakoulun 27.11.1998 korvausvaatimuksen johdosta antaman vastineen mukaan A oli nimitetty määräaikaisiin virkasuhteisiin pääasiallisena tehtävänänsä maksullisena palvelutoimintana toteutettuihin, kaupallisiin Helecon Enterprise cd-rom-vuosikertomus-projekteihin 1995, 1996 ja 1997 liittyvä markkinointi-, koordinointi-, asiakasyhteydenpito- ja myyntityö. A:n virkasuhde päättyi 31.3.1998, jolloin viimeiseen cd-rom-vuosikertomusprojektiin liittyvä markkinointityö tuli saatetuksi loppuun.

Kauppakorkeakoulun kirjasto on Suomen taloustieteellinen keskuskirjasto, joka varsinaisten alan kirjasto- ja tietopalvelutehtävien ohella harjoittaa myös perustehtäväänsä liittyvää maksullista palvelutoimintaa. Elokuussa 1994 oli syntynyt ajatus kehittää kirjaston maksullisen palvelutoiminnan kaupallisena tuotteena yritysten vuosikertomustietoja sisältävä cd-rom-multimedia. Vuosikertomustietojen lisäksi cd-rom sisältäisi myös erilaisia yritysanalyysiin liittyviä numerotietoja, joita saataisiin kauppakorkeakoulun omista ja muista talouselämän tiedostoista.

Tarkoitusta varten perustettiin projektiryhmä, johon kuuluivat kirjaston johtaja, informaattikko, kaksi atk-asiantuntijaa ja mahdollisen asiakkaan ja yhteistyökumppanin edustaja. Kirjaston johtaja teki kauppakorkeakoulun rehtorille esityksen "Vuosikertomustietoja sisältävän cd-rom-projektin 1995" käynnistämisestä. Esityksestä kävi ilmi, että tarkoituksena oli tehdä päätös vain vuoden 1995 projektista eikä jatkuvasta toiminnasta.

A oli tuolloin työllisyysvaroin palkattuna osa-aikaisena osastosihteerinä kauppakorkeakoulun kirjastossa tehtävänänsä saksankielisten tiivistelmien tallennus, englanninkielisten tiivistelmien teko sekä markkinointitehtävät. Koska Enterprise cd-rom oli tuotteena uusi ja tuotantokustannuksiltaan kallis, projektissa tarvittiin paljon markkinointiin ja asiakasyhteydenpitoon liittyviä toimenpiteitä. A, joka oli aiemmin toiminut markkinointi- ja yritysjohtajana, edusti tämän alan asiantuntemusta sekä koulutukseltaan että työkokemukseltaan. Tästä syystä kirjaston johtaja oli tehnyt hallintoviras-

tolle esityksen palkata A työllistymisjakson päätyttyä maksullisen palvelutoiminnan rahoituksella suunnittelijaksi. A:n asiantuntemusta tarvittiin nimenomaan projektin markkinointi- ja yhteydenpitotehtävissä, myöhemmin myös sen koordinoijana. Kirjaston esityksissä hallintovirastolle, jotka koskivat A:n nimittämistä uudelleen määrääjäksi virkasuhteeseen, määrääjäksi kaisuuden syynä oli mainittu cd-rom-vuosikertomusprojektit.

Enterprise cd-rom-tuotteesta oli toivottu kaupallisesti menestyvää, mutta kolmena vuotena toistetun projektin aikana oli kuitenkin osoittautunut, ettei tuote tulisi olemaan kannattava toisaalta kalliiden tuotantokustannusten vuoksi ja toisaalta siksi, että yritysten vuosikertomustiedot alkoivat olla internetin kautta vapaastikin saatavissa. Tästä syystä kirjasto oli vuonna 1997 hyvissä ajoin päättänyt, ettei se enää jatka kaupallisia cd-rom-vuosikertomusprojekteja, vaan siirtää pelkät vuosikertomusaineistot, Helecon Enterprise/Yrityskanava -nimisenä kokoelmana internetin kautta jaettavaksi. A oli nimitetty vielä vuoden 1997 projektin loppumarkkinoinnin ja osin myös kertyneiden vuosilomapäivien vuoksi virkasuhteeseen 1.1.-31.3.1998 väliseksi ajaksi.

A:n nimittämispäätökset oli tehnyt hallintovirasto kirjaston esityksestä. Kirjaston ensimmäistä esitystä ei ollut kirjallisesti perusteltu cd-rom-projektilla, mutta rekrytoinnin syy oli kaikkien osapuolten tiedossa, mikä kävi ilmi projektin alkuvaiheen pöytäkirjoista, rehtorille osoitetusta projektin aloittamisesityksestä sekä siitä, että A:n virkanimikkeeksi oli esitetty suunnittelijaa ja palkkauksen rahoitukseksi maksullista palvelutoimintaa. Tämän jälkeen määrääjään virkasuhteeseen esittämisen syyksi oli aina mainittu osallistuminen cd-rom-vuosikertomusprojektiin.

A:n kohdalla käytettiin suunnittelija-nimikettä, koska se erotuksena kirjastoammatillisista nimikkeistä soveltui A:n tehtävään suunnitella ja toteuttaa cd-rom-tuotteen markkinointia ja yhteydenpitoa asiakasyrityksiin sekä avustaa tuotteen laatusisällön laatimisessa, jotta tuote saavuttaisi kaupalliset tavoitteensa. A:n tehtävät poikkesivat kirjaston muun henkilökunnan tehtävistä olennaisesti ja valtaosa niistä liittyi Enterprise cd-rom-projektiin. A itsekin oli ilmoittanut työajan käyttöä 1.1.-31.5.1996 välisenä aikana koskevaan kyselyyn, että 90 % hänen työajastaan kului Helecon cd-rom-tai on line-tehtäviin ja tästä ajasta 70 % vei osallistuminen Enterprise-projektiin. A myös noudatti virastotyöaikaa, kun koko kirjastoammatillinen henkilökunta oli vuorotyössä.

Projektin hiljaisemmissa vaiheissa A:lle oli annettu muitakin soveltuvia tehtäviä, mutta ei kuitenkaan varsinaisia kirjastoammatillisia tehtäviä, joihin hänellä koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella ei edes ollut valmiuksia. A ei itsekään pitänyt itseään pätevänä kirjastoammatillisiin tehtäviin, mitä osoitti sekin, että hän ei ollut hakenut kirjastossa avoinna olevia virkoja. Lisäksi hän oli 20.11.1996 laatimassaan toimenkuvaluonnoksessa kirjannut erilaisiksi kirjastotehtäviksi sellaisia tehtäviä, jotka kuuluivat selkeästi Enterprise cd-rom-projektin piiriin.

Kirjastoon ei vastoin A:n näkemystä ollut hänen virkasuhteensa päätyttyä otettu ketään vastaaviin tehtäviin. Henkilö, joka palkattiin jo A:n ollessa kirjaston palveluksessa, oli saavuttanut kirjastonhoitajan pätevyuden ja hän

hoiti Aasian tietokantaan ja verkkopalveluihin liittyvien tehtäviensä ohella myös käyttäjä- ja tiedonlähdekoulutusta sekä asiakaspalvelupäivystystä. A:n edustaman asiantuntemuksen tarve puolestaan oli liittynyt kaupallisten Enterprise cd-rom-tuotteiden markkinointi-, myynti- ja tuotannon koordinoitutehtäviin. Vuosikertomustietojen julkaiseminen ilmaisena internetin kautta ei myöskään edellyttänyt tällaisia tehtäviä, vaan oli virtuaalikirjaston muodossa tapahtuvaa kirjaston vakiintunutta toimintaa. Siten ei myöskään Enterprise cd-rom-tuotteen kaltaista tuotetta enää ylläpidetty.

A on 8.1.1999 antamassaan vastaselityksessä todennut, että tarkoitus oli ollut luoda Helecon Enterprise-tietokanta ja hänen tehtävänä oli tämän tietokannan sisällöllinen kehittäminen ja projektin vetäminen. Cd-rom oli vain kaupallinen sivutuote ja koko projektin lähtökohtana oli internetiin soveltuva tietotuote. Kauppakorkeakoulu tarjosikin nykyisin Helecon Enterprise-tietokantaa ilmaisena internet-palveluna.

Helecon Enterprise cd-rom-projektia ei ollut tarkoitettu määräaikaiseksi, vaan kysymys oli jatkuvasta toiminnasta. Tätä osoitti jo TEKES:lle projektin rahoittamiseksi tehty hakemuskin.

A:n tehtävänä oli osallistua nimenomaan Helecon Enterprise-tietokannan luomiseen. Tämä kävi ilmi esimerkiksi siitä, että A:n määräyskirjoista vasta neljännessä oli maininta vuosikertomusprojektista ja vasta kuudennes- sa maininta cd-rom-vuosikertomusprojektista.

A käytti työajastaan vain noin 50 % Helecon Enterprise-projektiin, mukaanlukien Helecon cd-rom-projekti. Toiset 50 % työajastaan hän käytti sellaisiin kirjaston työtehtäviin, joita siellä tehtiin edelleenkin. A:n Helecon Enterprise-projektiin liittyneet tehtävät oli vuosien 1997 ja 1998 vaihteessa siirretty toiselle henkilölle ja muista tehtävistä esimerkiksi lehdistöviitteitä tekemään oli keväällä 1997 palkattu uusi henkilö.

Oikeudellista arviointia

A:n pääasialliset työtehtävät Helsingin kauppakorkeakoulun kirjastossa ovat saadun selvityksen mukaan liittyneet Helecon Enterprise cd-rom-projektin käynnistysvaiheeseen. A on palkattu nimenomaan projektin markkinointi-, koordinointi-, asiakasyhteydenpito- ja myyntityöhön, mihin viittaa jo hänen koulutuksensa ja aikaisempi työkokemuksensakin. Projekti on alunperin tarkoitettu yksivuotiseksi eikä asiassa ole merkitystä sillä, että se on uusittu vielä kahtena seuraavanakin vuotena. A:n tehtävät ovat olleet sillä tavoin ajallisesti rajoitettuja, että hänen työnsä luonne on edellyttänyt määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittämistä. Helsingin kauppa- korkeakoululla on siten ollut valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentissa säädetty peruste virkamiehen nimittämiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen. Näissä olosuhteissa kauppa- korkeakoululla on ollut myös pätevä syy nimittää A toistuvasti peräkkäin määräajaksi eikä kysymys ole, A:n määräaikaisen virkasuhdeketjun kestosta huolimatta, virkamiehen irtisanomis- suojan kiertämisestä. A:lla ei näin ollen ole oikeutta vaatimaansa korvaukseen.

Päätös

Vaatimukset oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään lakiin perustumattomina.

A:n korvausvaatimus hylätään.

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslaki 9 § 1 momentti ja 56 §.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Sahi ja jäsenet Kulla, Äijälä, A. Nieminen ja sekä varajäsen Lankinen, ja vähemmistön jäsenet Kairinen, Sipiläinen, Salo ja M. Nieminen. Asian esittelijä Olavi Lippu.

Eri mieltä olleiden jäsenten Kairisen, Sipiläisen, Salon ja M. Niemisen eriävä lausuma

A on ollut toistuvasti peräkkäin nimitettynä määräaikaisiin virkasuhteisiin, joissa tehtäviksi on annettu määräaikaisen palvelussuhteen kestäessä muutakin kuin määräaikaisen virkasuhteen perusteeksi mainittu Helecon Enterprise cd-rom-projekti. Sama cd-rom-projekti on uusittu useita kertoja peräkkäin tavalla, joka on tehnyt siitä tavanomaisen kaupallisen tuotteenvalmistuksen ja jatkuvaa ylläpitoa edellyttävän tietokannan. Tarkoituksena on ollut aikaansaada pysyvä tuote, mutta se on myöhemmin osoittautunut kannattamattomaksi. Lisäksi annetut virkamääräykset eivät ajallisesti vastaa määräaikaisuuden perusteena käytettyä cd-rom-projektien aikatauluja. Valtion virkamieslaissa ei ole toisin kuin työsopimuslaissa perustetta, joka oikeuttaisi käyttämään määräaikaista virkasuhdetta palvelutoiminnan vaikiintumattomuustilanteessa.

Edellä mainituilla perusteilla katsomme, että A on toistuvasti peräkkäin nimitetty määräaikaisiin virkasuhteisiin ilman virkamieslain 9 § tarkoittamia perusteita.

Päätös:

Helsingin kauppakorkeakoulu veloitetaan suorittamaan A:lle kahdeksan (8) kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslaki 9 § ja 56 §